

Nr 42.

Ankom till riksdagens kansli den 26 mars 1936 kl. 10 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa kronoegendomar och lägenheter från sådana egendomar.

(2:a avd.)

I en till riksdagen den 6 mars 1936 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 169, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt under punkterna 1:0—18:0.

Beträffande utredningen i dessa ärenden tillåter sig utskottet, i den mån därför ej nedan redogöres, hänvisa till statsrådsprotokollet.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag under punkterna 1:0—7:0 hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva,

1) att kronoegendomen $\frac{3}{4}$ mantal Norrby nr 1 i Lunda socken av Stockholms län må med till egendomen hörande andel i Seminghundra häradsallmänning mot ett saluvärde av 22,500 kronor försäljas till arrendatorn V. Holmsten under villkor i övrigt, att egendomen försäljes med tillträde för köparen räknat från och med den 14 mars 1936, att egendomen försäljes i det skick, vari den vid tillträdet befinner sig, att, därest Holmsten förvärvar egendomen, samtliga honom och kronan tillkommande, på arrendekontrakt om egendomen grundade rättsanspråk gentemot varandra, med undantag av eventuellt förefintliga anspråk beträffande oguldna arrendeavgälder och skatter, skola i och genom försäljningen anses vara reglerade, att köparen skall vara skyldig ikläda sig betalningsansvar för egendomen åvilande andelar i odlingslån för Sigridsholmsjöns och Vasa—Eka torrlägningsföretag, att köpeskillingen för egendomen erlægges enligt stadgandena i §§ 21 och 22 B förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m., att i övrigt vid försäljning av egendomen bestämmelserna i berörda förordning i tillämpliga delar skola lända till efterrättelse, samt att innehavare

av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att hava ledningarna kvarstående utan rätt för köparen till annan ersättning än gottgörelse av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur;

2) att de å den av extra lantmätaren Seth Sillén år 1918 upprättade kartan över egendomen 3 mantal Svinö eller Rådmansö kungsgård nr 1 i Rådmansö socken av Stockholms län med litt. F och G betecknade lotter, Sjötorp och Edsvikstorp, må med angivna arealer försäljas till överläkaren professorn Birger Lundqvist mot ett saluvärde av 25,000 kronor;

skolande vid försäljningen i övrigt gälla, att lotterna försäljas med tillträdesrätt räknat från och med den 14 mars 1936, att lotterna försäljas i det skick, vari de vid tillträdet befinna sig, att endast kronan tillhöriga hus och anläggningar ingå i försäljningen, att förbehåll göres för de jämkningar i lotternas gränser och arealer, som vid avstyckningsförrättning kunna finnas erforderliga, att lotterna tillförsäkras rätt till nödiga utfartsvägar dels över huvudgårdslotten av kronoegendomen, dels över styckningslotterna Humlegårdstorp och Näset fram till allmänna landsvägen, att i vardera försäljningslotten ingår det utanför lottens strand befintliga vattenområdet inom gräns, som normeras av stadgandet i 12 kapitlet 4 § jordabalken, ävensom fiske å nämnda område, att, därest kronan nödgas till arrendatorerna av lotterna utgiva ersättning för av dem tilläventyrs verkställd höstplöjning, trädesbruk och sådd, köparen av lotterna skall vara skyldig gottgöra kronan, vad kronan i sådant hänseende erlagt, att köpeskillingen för lotterna, 25,000 kronor, skall erläggas jämlikt stadgandena i §§ 21 och 22 B förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. samt att i övrigt vid försäljningen av lotterna bestämmelserna i förberörda förordning i tillämpliga delar skola lända till efterrättelse;

3) att lägenheten Håkansberg eller Spånga 1^a i Lerbo socken av Södermanlands län må försäljas med hembuds rätt för Tor Almlöf enligt 11 § förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. mot en köpeskillning av 5,850 kronor samt under villkor i övrigt, att fastigheten må tillträdas räknat från och med den 14 mars 1936, att fastigheten försäljes i det skick, vari den kon-

traktsenligt skall avlämnas, att endast fastigheten tillhöriga byggnader och anläggningar ingå i försäljningen samt att innehavare av elektriska ledningar, som med vederbörligt tillstånd framdragits över fastigheten, förbehålles rätt att behålla ledningarna samt nyttja desamma utan rätt för köparen till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur;

4) att kronoegendomen 1 mantal Oppreva nr 1 med Oppreva nr 2, en utjord, i Törnevalla socken av Östergötlands län må försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. för en köpeskilling av 53,500 kronor och därvid hembjudas egendomens arrendator, Albin Svanberg, jämlikt 9 § förordningen;

skolande vid försäljningen i övrigt iakttagas, att egendomen må tillträdas, räknat från och med den 14 mars 1936, då nu om egendomen gällande arrendekontrakt skall upphöra att gälla, att egendomen försäljes i det skick den kontraktsenligt skall avlämnas, att endast kronoegendomen tillhöriga byggnader och anläggningar ingå i försäljningen, att köparen Svanberg ej skall äga att i egenskap av arrendator framställa några ersättningsanspråk mot kronan på grund av arrendekontraktet, att köparen skall äga att å egendomens skog avverka erforderligt virke till nybyggnad av nötkreaturs-hus, stall och lada, dock endast under förutsättning, att avverkningen ej står i strid mot 1923 års skogsvårdslag samt att innehavare av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att hava desamma kvarstående utan rätt för köparen till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur;

5) att från $4\frac{1}{4}$ mantal Rönö Kungsgård nr 1 i Rönö socken av Östergötlands län må, med tillträdesrätt räknad från och med den 14 mars 1936, försäljas

dels huvudgårdslotten, omfattande de å karta i ärendet med litt. A och D betecknade områdena, för en köpeskilling av 40,000 kronor med hembuds rätt för arrendatorn Nils Karlberg,

dels ock lotten litt. B till I. O. G. T.-logen Manhem, Rönö, för en köpeskilling av 500 kronor,

att, därest arrendatorn Karlberg ej skulle använda sig av

hembudsrätten, statens jordnämnd må i huvudsaklig överensstämmelse med bestämmelserna i förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) om försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. äga utbjuda lotten till salu antingen under hand eller å auktion samt för godkännande underställa Kungl. Maj:t det köpeavtal, som kan komma att upprättas,

samt att förvaltningen och vårderna av lotten litt. C med därå befintliga byggnader och byggnadsruiner må överlätas å vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien;

skolande vid försäljningen av lotten litt. D genom servitutsförbehåll till förmån för den i kronans ägo kvarvarande lotten litt. C stadgas, att förstnämnda lott icke må ytterligare bebyggas eller väsentliga förändringar i den därå belägna huvudbyggnadens yttre vidtagas utan riksantikvarieämbetets medgivande;

6) att lägenheten Balkarp Bäckagård 3⁴ under kronoparken Nöttja i Kronobergs län må med ett saluvärde av 8,000 kronor och med tillträdesrätt räknat från och med den 14 mars 1936 försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. med hembuds rätt för Martin Johansson och Ivar Johansson samt under villkor i övrigt,

att lägenheten överlåtes i det skick, vari den vid tillträdet befinner sig, att i köpet ingå endast kronan tillhöriga, å lägenheten befintliga byggnader och anläggningar, att köparen svarar för å fastigheten $\frac{3}{4}$ mantal Balkarp Bäckagård för tiden från och med den 1 januari 1936 belöpande utgifter för Balkarp Mellangårds, Södergårds och Bäckagårds dikningsföretag år 1915, att köparen betalar av kronan förskotterad kostnad för avstyckning med 235 kronor 91 öre samt att, därest bröderna Johansson förvärva lägenheten, i köpehandling inryckas bestämmelser om att såväl de som kronan skola avstå från dem på grund av gällande arrendekontrakt rörande lägenheten tillkommande anspråk gent emot varandra i fråga om ersättning för trädesbruk, höstplöjning, sådd och husröta; samt

7) att kronoegendomen $\frac{5}{8}$ mantal Hagbytorp nr 2 i Hagby socken av Kalmar län må försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. i två lotter, nämligen

huvudgårdslotten, om 37.669 hektar, mot ett saluvärde av 28,500 kronor med hembuds rätt enligt 9 § förord-

ningen för egendomens arrendator B. P. T. Jonsson under förbehåll om återköpsrätt för kronan för en tid av fem år, räknat från den 14 mars 1937, därest lotten brukas annorledes än som självständig jordbruksfastighet; samt

en bostadslägenhet om 0.265 hektar — ägofigurer nr 5 och 6 å en av distriktslantmätaren J. Gezelius år 1921 över egendomen upprättad karta — mot ett saluvärde av 530 kronor med hembuds rätt enligt 10 § förordningen för lägenhetens innehavare, Ernst Gottfrid Johansson; under villkor tillika

beträffande båda lotterna, att lotterna må tillträdas den 14 mars 1937, att endast kronoegendomen tillhöriga byggnader och anläggningar ingå i försäljningarna, att förbehåll göres för de jämkningar i gränser, som kunna komma att bestämmas vid blivande avstyckningsförrättning, att lotterna försäljas i befintligt skick samt att innehavare av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att hava desamma kvarstående å lotterna utan rätt för köparna till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur.

beträffande huvudgårdslotten, att därest Jonsson förvärvar densamma varken han eller kronan efter tillträdesdagen skall äga framställa några ersättningsanspråk på grund av nu om kronoegendomen gällande arrendekontrakt för höstutsäde med brukning, vallutsäde, plöjning eller husröta,

samt beträffande bostadslägenheten, att denna vid blivande avstyckningsförrättning tillförsäkras rätt till utfartsväg å den lägenheten i nordost angränsande, för delägarna i Hagbytorps skifteslag samfällda väg.

8) Kungl. Maj:ts förslag under punkt 8:o innebär bemyndigande att försäljning från kronoegendomen 4 mantal Horns kungsladugård nr 1 i Högby socken av Kalmar län må äga rum enligt i huvudsak den plan för uppdelning i lotterna litt. A—S, som finnes angiven i statsrådsprotokollet.

Vid det över verkställd uppskattningsförrättning upprättade instrumentet har fogats, bland andra, ansökning av Oskar Svensson om köp av närmare angivet betesmarksområde, benämnt Skogsgärdet och eventuellt där intill beläget »alvarsområde» ävensom en »landborgsremsa mellan Hessletorp och Berget».

Uppskattningsnämndens försäljningsförslag omfattar, bland andra, lotten Litt. H, bostadslägenheten Svenstorp i två skiften, motsvarande å kartan i ärendet ägofigurerne nr 210—212 samt 213—220, med en areal av 1.66 hektar, varav 0.48 hektar åker och 1.18 hektar avrösningsjord. Saluvärde

550 kronor, varav 50 kronor för fiskerätt och 235 kronor för ståndsskog. Arrendevärde 25 kronor. Med lotten skulle följa rätt till erforderlig väg över lotterna litt. R. och S. — Nämnden har uppgivit, att lotten vore bebyggd med *Fredrik Ernmark* tillhörigt, för stadigvarande bruk avsett boningshus, som lämnade nöjaktig bostad åt honom och hans familj. På grund därav förordades, att lotten hembjöd *Ernmark* jämlikt 10 § omförmälda förordning.

Härefter har *Ernmark* hos Kungl. Maj:t hemställt, att nämnda salulott måtte tilldelas större areal, enär han annars skulle få svårt försörja sig.

Domänstyrelsen har med överlämnande av yttrande från vederbörande domänintendent den 25 februari 1936 avgivit infortrat yttrande över *Ernmarks* framställning.

Domänintendenten har uppgivit, att *Ernmark*, som vore 62 år gammal och änkling, arrenderade ett dagsverkstorp under kronoegendomen. Detta torp hade *Ernmark* skött på ett sådant sätt, att anmälningar om försumlighet från hans sida inkommit till domänintendenten vid upprepade tillfällen under de senaste 15 åren. *Ernmark* hade dock av barmhärtighetsskäl fått kvarbo å torpet, oaktat han icke fullgjort sin dagsverksskyldighet och oaktat han därjämte mot lega olovligen intagit främmande betesdjur å kungsgårdens betesmark. Uppskattningsnämnden hade jämväl ansett sig böra låta nåd gå före rätt och därför föreslagit, att en del av torpet skulle bilda en större bostadslägenhet, som *Ernmark* finge förvärva. Domänintendenten avstyrkte bestämt framställningen, bland annat med hänsyn till att lotten litt. H ej kunde utökas med åkerjord utan att minska angränsande redan förut svaga jordbrukslägenheter.

Domänstyrelsen har hemställt, att framställningen icke måtte föranleda någon åtgärd.

I likhet med *domänintendenten* har *domänstyrelsen* ej heller ansett den av *Svensson* gjorda ansöknings böra tillstyrkas.

Departementschefen har härutinnan anfört följande.

Det syntes icke vara omöjligt att i viss mån tillgodose *Fredrik Ernmarks* och *Oskar Svenssons* ansökningar. Sålunda torde lotten litt. H, avsedd att hembjudas *Ernmark*, kunna utökas med mark antingen från huvudgårdslotten litt. R eller från lotten litt. S. *Svensson* — innehavare av den 1915 fransålda lägenheten Horn 1⁸ — som i sin framställning bland annat hemställt att från kronoegendomen få inköpa cirka 5 hektar betesmark, skulle kunna tillgodoses genom att lotten litt. L, avsedd att försäljas till utökning av lägenheten Horn 1⁷, uppdelades på lägenheterna Horn 1⁷ och Horn 1⁸ samt nämnda båda lägenheter tilldelades ytterligare betesmark från lotten litt. R. Jag anser mig dock ej kunna taga slutlig ställning till dessa frågor utan ytterligare utredning.

För att frågan om kronoegendomens försäljning icke skall mer än nödvändigt fördröjas genom den ifrågasatta utredningen med anledning av *Ernmarks* och *Svenssons* förenämnda framställningar, torde ärendet utan hinder av att sagda utredning ännu ej verkställts böra underställas 1936 års

riksdag. Jag förutsätter härvid, att Kungl. Maj:t, om erinran från riksdagens sida ej möter, skall äga företaga de jämkningar i försäljningsförslaget, som av utredningen kunna föränledas.

Utskottet.

Utskottet vill ansluta sig till departementschefens förslag beträffande jordtilldelning åt Ernmark och Svensson. Utskottet har ingen erinran mot att Kungl. Maj:t medgives möjlighet att företaga de jämkningar i försäljningsförslaget, som kunna föränledas av den ifrågasatta utredningen med anledning av Ernmarks och Svenssons framställningar i ärendet. Då utskottet jämväl i övrigt biträder förslaget, hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva,

att — sedan kronoegendomen 4 mantal Horns kungsladugård nr 1 i Högby socken av Kalmar län genom avstyckning uppdelats i lotter i huvudsaklig överensstämmelse med vad som angives å den av distriktslantmätaren Carl Erik Sjødell år 1933 över egendomen upprättade kartan samt lotterna därvid tilldelats erforderliga utfartsvägar och i överlantmätarens yttrande avsedda vägmark, fiskläge (litt. a) och vattenplan (litt. b) avskilts för samtliga ägolotter (alltså jämväl litt. S:s) gemensamma behov — försäljning från egendomen må äga rum enligt i huvudsak följande plan, däri lotterna upptagas sådana de angivits å förenämnda karta, nämligen

dels enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m.

litt. D med en areal av 20.54 hektar och ett saluvärde av 750 kronor med hembuds rätt jämlikt 11 § förordningen för Carl Reinhold Olsson,

litt. E, jordbrukslägenheten Rörslätt, med en areal av 25.884 hektar och ett saluvärde av 2,400 kronor med hembuds rätt jämlikt 9 § andra stycket förordningen för Josef Karlsson,

litt. F, bostadslägenheten Lindnabben, med en areal av 0.776 hektar och ett saluvärde av 125 kronor med hembuds rätt jämlikt 10 § förordningen för J. G. Söderberg,

litt. G, jordbrukslägenheten Skeppstör, med en areal av 29.059 hektar och ett saluvärde av 4,000 kronor med hembuds rätt jämlikt 9 § andra stycket förordningen för Algot Nilsson,

litt. H, bostadslägenheten Svenstorp, med en areal av 1.66 hektar och ett saluvärde av 550 kronor med hembuds rätt jämlikt 10 § förordningen för Fredrik Ernmark,

litt. I, tilläggsjorden Rörslätt, med en areal av 9.042 hekt.

ar och ett saluvärde av 1,000 kronor med hembuds rätt jämlikt 11 § förordningen för Erik A. V. Karlsson,

litt. J, bostadslägenheten Berget, med en areal av 0.193 hektar och ett saluvärde av 150 kronor med hembuds rätt jämlikt 10 § förordningen för Thure Nilsson,

litt. K med en areal av 14.19 hektar och ett saluvärde av 1,100 kronor med hembuds rätt jämlikt 11 § förordningen för Sven Thelander,

litt. L med en areal av 11.83 hektar och ett saluvärde av 1,200 kronor med hembuds rätt jämlikt 11 § förordningen för John Börjesson,

litt. M, tilläggsjorden Kohagslyckan, med en areal av 0.63 hektar och ett saluvärde av 200 kronor med hembuds rätt jämlikt 11 § förordningen för Sten Oskar Tryggve Persson,

litt. N med en areal av 6.515 hektar och ett saluvärde av 200 kronor med hembuds rätt jämlikt 11 § förordningen för Ivar Petersson,

litt. O med en areal av 9.965 hektar och ett saluvärde av 650 kronor med hembuds rätt jämlikt 11 § förordningen för Erik A. V. Karlsson,

litt. P med en areal av 3.25 hektar och ett saluvärde av 120 kronor med hembuds rätt jämlikt 11 § förordningen för Nils August Andersson, samt

litt. R, huvudgården, med en areal av cirka 504.441 hektar för en köpeskilling av 55,000 kronor med hembuds rätt jämlikt 9 § första stycket förordningen för egendomens arrendator, Josef Carlsson,

dels ock litt. B med en areal av 7.417 hektar och ett saluvärde av 100 kronor till Nils Edv. Nilssons stärbhus för en saluvärdet motsvarande köpeskilling samt *litt. C* med en areal av 30.487 hektar och ett saluvärde av 2,300 kronor till Werner Andersson för en saluvärdet motsvarande köpeskilling;

skolande vid försäljningarna i övrigt iakttagas

beträffande samtliga salulotter, att de försäljas i befintligt skick med tillträdes rätt för köpare den 14 mars 1937, att endast kronan tillhöriga byggnader och anläggningar ingå i försäljningarna samt att innehavare av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att hava ledningarna kvarstående å egendomen samt nyttja desamma utan rätt för köpare till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som försorakas å kreatur,

beträffande lotterna litt. D, E, F, G, H, I, J, K, L, N, O och P, att till förmån för en var av dessa lotter å i kronans

ägo kvarvarande lotten litt. S skall läggas servitut om rätt för lotterna till husbehovsfiske i kronoegendomen tillhörande vatten i Kalmarsund *samt att* detta fiske får utövas med allenast en ryssja — ej högre än en meter och ej försedd med någon längre sidoarm än 5 meter — eller annat mindre fiskredskap, och att ifrågavarande redskap ej får utläggas på närmare avstånd från bottengarn, utlagt för kronans eller vederbörande arrendators av fiskerätten i sundet räkning, än 200 meter,

beträffande lotten litt. B, att förenämnda förordning den 6 juni 1929 skall gälla i tillämpliga delar,

beträffande lotten litt. C, att med lotten skall följa skyldighet att intill 15 procent ansvara för kronoegendomen åvilande andel i underhållskostnaderna för Hornsvikens sänknings- och avdikningsföretag av år 1901 och 1910, *att* förbehåll göres om rätt för fru Anna Müller att under sin livstid hava en henne tillhörig äldre stuga kvarstående å lotten, förutsatt att hon själv bebor stugan, *samt att* förenämnda förordning skall gälla i tillämpliga delar,

beträffande lotten litt. R, att med lotten skall följa å ena sidan rätt att avgiftsfritt å lotten litt. S efter anvisning av vederbörande jägmästare taga grus- och väglagningsämnen för salulotten litt. R:s behov samt å andra sidan skyldighet att *dels* intill 85 procent ansvara för kronoegendomen åvilande andel i underhållskostnaderna för nyssnämnda torrlägningsföretag, *samt att* varken kronan eller köparen av lotten i egenkap av arrendator av egendomen efter tillträdesdagen skall äga framställa ersättningsanspråk mot varandra på grund av arrendeavtalet om egendomen, med undantag dock för anspråk å tilläventyrs oguldna arrendeavgälder och skatter för egendomen.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag under punkterna 9:o—18:o hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva,

9) att av den del av kronoparken Klövdala, som beröres av den av länsstyrelsen i Kalmar län den 20 juli 1935 fastställda byggnadsplanen för Järnforsens stationssamhälle i Järeda socken, tomter ävensom till fastigheten Prästnäs nr 1 hörande vattenrätt i Emån må försäljas under villkor

att köpeskillning erlagges kontant vid köps avslutande, *att* upplåtelse av viss tomt ej får ske med mindre Kungl. Maj:t förklarar sig ej hava något att erinra mot föreslagen tomtindelning för det kvarter, inom vilket tomten är belägen, *att* kostnaden för upplåten tomts behöriga utstakning å marken

samt avstyckning och övriga med köpet förenade utgifter bestridas av den, till vilken tomten upplåtes, att mark till vägar, torg, planteringar och allmänna platser kostnadsfritt överlämnas till det blivande samhället, dock att å områdena eventuellt växande skog skall lösas till fulla värdet, samt att villkoren i övrigt bestämmas av Kungl. Maj:t;

10) att av kronoegendomen $\frac{4}{5}$ mantal Vessmantorp nr 7 litt. Ha i Riseberga socken av Kristianstads län må försäljas lotterna litt. A1, A 2, A 4, A 5 och del av C 1 å en av distriktslantmätaren John Grenholm år 1923 över egendomen upprättad karta med en sammanlagd areal av 62.082 hektar enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. för en köpeskilling av 34,200 kronor samt med hembuds rätt enligt 9 § förordningen för Otto Jakobsson under förbehåll om återköps rätt för kronan för en tid av sex år, räknad från den 14 mars 1936, därest lotten brukas annorledes än som självständig jordbruksfastighet;

under villkor, att lotten försäljes med tillträdes rätt räknad från den 14 mars 1936, att lotten försäljes i befintligt skick, att endast kronoegendomen tillhöriga byggnader och anläggningar ingå i försäljningen, att förbehåll göres för de jämkningar i gränser, som kunna komma att bestämmas vid blivande avstyckningsförrättning, att, därest Jakobsson förvärvat lotten, varken han eller kronan skola äga framställa ersättningsanspråk mot varandra på grund av arrendeavtalet, med undantag dock för till äventyrs oguldna arrendeavgälder och skatter för egendomen, att återstoden av egendomen, kronoparkslotten, skall äga att begagna de med ägofigurerna nr 358, 359, 360 och 361 å 1923 års karta betecknade vägarna fram till samfällda vägen 45 och 46 å samma karta, att ifrågavarande salulott och kronoparkslotten skola äga begagna den vid avstyckningen av försålda ägolotten litt. Hb undantagna vägen. samt att innehavare av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att hava desamma kvarstående å lotten utan rätt för köparen till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur;

11) att av kronoegendomen 2 mantal Biskopstorp 1³ i Kvibille socken av Hallands län den å den i ärendet företedda kartan såsom huvudgård betecknade lotten om 49.2 hektar må försäljas mot ett saluvärde av 42,000 kronor med tillträde räknat från och med den 14 mars 1936;

skolande vid lottens försäljning iakttagas, att densamma på villkor i övrigt, som statens jordnämnd bestämmer, hembjudes arrendatorn Hugo Andersson, samt att, därest denne ej skulle begagna sig av hembudsrätten, jordnämnden må i huvudsaklig överensstämmelse med föreskrifterna i förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. utbjuda lotten till salu antingen under hand eller å auktion och för godkännande underställa Kungl. Maj:t det köpeavtal, som kan komma att upprättas;

12) att — med de jämkningar, som må föranledas av vad departementschefen anført i ärendet — av kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Rödjan nr 1 och $\frac{1}{4}$ mantal Skarvik nr 1 inom Lundby församling av Göteborgs stad må till Göteborgs stad försäljas dels ett område om cirka 70.5 hektar, omfattande ägofigu- rerna nr 1—90 å en av distriktslantmätaren Karl Rydén år 1927 kopierad karta över egendomen, mot en köpeskillning av 639,000 kronor, dels ett område om cirka 22.6 hektar, omfattande ägofigu- rerna nr 91—96 och av 97 å samma karta mot en köpeskillning av 1,000 kronor under förbehåll om återköpsrätt för kronan till detta område under obestämd tid, därest meddelad fridlysning skulle komma att upphävas, dock att kronan ej må begagna sig av denna återköpsrätt, för den händelse fridlysningen för endast vissa mindre delar av området skulle komma att upphävas för möjliggörande av kommunikationsleders framdragande;

skolande i övrigt beträffande försäljningarna gälla, att områdena må tillträdas omedelbart i befintligt skick, att köpeskil- lingarna erläggas kontant vid tillträdet till länsstyrelsen, som har att utfärda köpebrev å lotterna, att gällande nyttjande- rättsavtal om egendomen skola av staden respekteras, att sta- den genom köpet inträder i de rättigheter och skyldigheter, Kungl. Maj:t och kronan äger till vederbörande nyttjande- rättshavare å egendomen, att inga enskilda tillhöriga hus och anläggningar vid egendomen ingå i försäljningen, att vid av- styckningsförrättningen för egendomens uppdelning i förbe- rörda lotter och den under arméförvaltningens disposition stående »Rya nabbe» området om 70.5 hektar skall utgöra stamfastighet, att kostnaderna för dessa avstyckningar skola gäldas av Göteborgs stad, att förbehåll göres för de jämk- ningar i gränserna, som vid avstyckningsförrättningen kunna komma att föreskrivas, att staden skall kostnadsfritt upp- låta över områdena erforderlig mark för till- och utfartsvägar för Rya nabbe å plats, som staden äger bestämma, varvid

dock skall iakttagas, att anvisad väg till såväl bredd som sträckning skall vara för ändamålet lämplig, att staden ansvarar för alla på områdena efter tillträdesdagen belöpande onera och utskylder, att staden skall ensam vidkännas kostnaderna för lagfart å fånget och andra med köpet förenade utgifter samt att innehavare av över områdena med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar skola äga rätt att hava desamma kvarstående utan rätt för staden till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation och tillsyn av ledningarna ävensom för skada å kreatur;

13) att av kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Erska nr 3 Östergården och nr 4 Bergsgården i Erska socken av Älvsborgs län ett med heldragna röda begränsningslinjer å ett av distriktslantmätaren E. Blombergsson vidimerat kartutdrag angivet område (huvuddelen av Erska Lunde) med en areal av cirka 11.2 hektar och ett saluvärde av 15,700 kronor må försäljas till Erska församling för en saluvärdet motsvarande köpeskilling med rätt för kronan under obestämd tid att — för den händelse det försålda området exploateras för bebyggande, grustäkt eller annat ekonomiskt ändamål — köpa området åter enligt lagen om återköpsrätt till fast egendom;

skolande i övrigt gälla, att området försäljes i befintligt skick med tillträdesrätt för köpare omedelbart, att köpeskillingen skall kontant erläggas å tillträdesdagen, att förbehåll göres för de gränsjämknings, som vid blivande avstyckning av området kunna föreskrivas, att i försäljningen icke ingå några hus eller anläggningar, att till förmån för i kronans ägo kvarvarande del av kronoegendomen å salulotten lägges servitut om rätt att dels begagna å lotten förefintliga vägar, dels driva egendomens huvudgård tillhörande djur över lotten, dels ock till skydd för utsikten från huvudgården genom huggningar på församlingens bekostnad så behandla skogen utefter gränsen mot huvudgårdens tomt och trädgård på en bredd av minst 15 meter från sagda gräns att ett mot gränsen jämnt sluttande krontak så småningom erhålles, att köparen är skyldig att, såvitt salulotten därav beröres, respektera tidigare i samband med försäljning jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 3 mars 1933 av sex lotter — som å en av extra lantmätaren Knut Lundblad under åren 1929—1931 upprättad och kompletterad karta i tre blad betecknats med litt. B—G — lotterna tillförsäkrad rätt att hämta för lotterna erforderligt grus å ett område av ägofigu-

rerna nr 78, 81, 83 och 84 å sagda karta, varå området utmärkts med röd begränsningslinje, *att* innehavare av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt *att*, såvitt området därav beröres, hava ledningarna kvarstående å egendomen samt nyttja desamma utan rätt för köparen till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur, *samt att* i övrigt i tillämpliga delar skola gälla bestämmelserna i förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m.;

14) *att* den i Älvsborgs län, Starrkärrs socken, belägna kronoegendomen 1 mantal Äskekärr nr 3 Hansgården må mot ett saluvärde av 34,600 kronor försäljas jämlikt förordningen den 6 juni 1929 angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. med hembuds rätt enligt 9 § förordningen för arrendatorn Ernst Nilsson samt under villkor i övrigt, *att* egendomen försäljes med tillträdes rätt för köparen den 14 mars 1937, *att* egendomen försäljes i det skick, vari den vid tillträdet befinner sig, *att* endast kronan tillhöriga hus och anläggningar ingå i försäljningen, *att* för skada, som åsamkas egendomen genom Vänerens reglering, ersättning skall utgå efter fulla värdet av skadan och bestämmas enligt de grunder, som av domstol blivit fastställda för skador av enahanda beskaffenhet å andra än domänfonden tillhörande fastigheter, dock utan förhöjning av skadeståndsbeloppet med femtio procent enligt 9 kapitlet 48 § vattenlagen, *att* köpare av egendomen i blivande köpehandling skall tillförbindas *att* gottgöra kronan, vad kronan kan visa sig hava till egendomens arrendator utgivit i ersättning för höstplöjning, trädesberedning och sådd, *att*, därest egendomen kommer *att* förvärvas av Nilsson, varken han eller kronan skall efter tillträdesdagen äga framställa ersättningsanspråk på grund av nu om egendomen gällande arrendekontrakt, med undantag för anspråk på till äventyrs oguldna arrendeavgälder och skatter, *samt att* innehavare av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar skola förbehållas rätt *att* hava ledningarna kvarstående och nyttja desamma utan rätt för köparen till annan ersättning än gottgörelse av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur;

15) att av kronoegendomen $\frac{3}{4}$ mantal Basebo nr 1 i Saleby socken av Skaraborgs län den å distriktslantmätaren Tor Hjertquists i ärendet företedda karta med litt. A betecknade lotten må för en köpeskilling av 17,000 kronor och med tillträde räknat från och med den 14 mars 1936 samt på villkor i övrigt, som statens jordnämnd bestämmer, hembjudas arrendatorn Torsten Apell; samt att, därest arrendatorn ej skulle använda sig av hembudsrätten, jordnämnden må i huvudsaklig överensstämmelse med bestämmelserna i förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) om försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. äga utbjuda lotten till salu antingen under hand eller å auktion samt för godkännande underställa Kungl. Maj:t det köpeavtal, som kan komma att upprättas;

16) att kronoegendomen 2 mantal Östbro nr 2 i Bro socken av Värmlands län må försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. i följande lotter, nämligen: lotten I med en areal av 122.224 hektar och ett saluvärde av 43,600 kronor, lotten II med en areal av 143.001 hektar och ett saluvärde av 55,550 kronor, lotten III med en areal av 13.639 hektar och ett saluvärde av 4,240 kronor, lotten IV med en areal av 16.378 hektar och ett saluvärde av 7,100 kronor, lotten V med en areal av 1.489 hektar och ett saluvärde av 880 kronor, lotten VI med en areal av 0.4 hektar och ett saluvärde av 200 kronor, lotten VII med en areal av 1.4 hektar och ett saluvärde av 960 kronor samt lotten VIII med en areal av 0.235 hektar och ett saluvärde av 60 kronor med hembuds rätt enligt 9 § förordningen för Frans Bäckström till lotten I och för A. Johansson till lotten II samt i anslutning till bestämmelserna i 11 § förordningen för Axel Olsson till lotten III, för Carl Larsson till lotten IV, för K. G. Vall till lotten V, för Johannes Nilsson till lotten VI, för O. A. Johansson till lotten VII och för O. P. Lantz till lotten VIII;

skolande vid försäljningarna i övrigt gälla

d e l s b e t r ä f f a n d e s a m t l i g a l o t t e r, att desamma försäljas med tillträdes rätt räknat från och med den 14 mars 1936, att lotterna försäljas i befintligt skick, att endast kronoegendomen tillhöriga byggnader och anläggningar ingå i försäljningarna, att förbehåll göres för de jämkningar i gränserna, som vid blivande avstyckningsförrättning kunna komma att föreskrivas, att innehavare av över lotterna med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar, telegraf- och telefonledningar förbehålles rätt att hava dessa kvar-

stående utan rätt för köparna till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur, *att* köparna skola äga rätt att hämta vatten från en å ägofigur nr 26 å en till ärendet hörande karta över Södra Östbro belägen källa ävensom rätt till väg från enskilda vägen Hög—Bro fram till källan *samt att* för skador, som kunna åsamkas lotterna genom Vänerns reglering, ersättning skall utgå efter fulla värdet av skadorna, vilka skola bestämmas enligt de grunder, som av domstol bliva fastställda för skador av enahanda beskaffenhet å andra än domänfonden tillhörande fastigheter, dock utan förhöjning av skadeståndsbeloppet med 50 procent enligt 9 kapitlet 48 § vattenlagen,

dels beträffande lotterna I och II, *att* Bäckström och Johansson, därest de begagna sig av hembudsrätten, äga erhålla avdrag å saluvärdet med 2,700 kronor respektive 4,800 kronor, *att* varken kronan eller köparna i egenskap av arrendatorer skola äga att framställa några ersättningsanspråk på grund av nu om egendomen gällande arrendekontrakt med undantag dock för tilläventyrs oguldna arrendeavgälder och skatter för arrendelotterna *samt att* köparna skola gälda annuiteterna å nuvarande arrendelotterna åvilande odlings- och avdikningslån,

och dels beträffande lotten II, *att* det från kronoegendomen Stav försålda torpet Jeriko skall äga rätt att begagna väg över ägofigur nr 100 å ärendet tillhörande kartan över Norra Östbro *samt att* vattenfallsstyrelsen skall förbehållas rätt att hava en å lotten befintlig transformatorbyggnad kvarstående och nyttja densamma utan annan ersättning än som angivits för elektriska ledningar m. m.;

17) att förra kronojägarbostället Värmlandsbro eller Östbro 2⁶, förut under kronoegendomen 2 mantal Östbro nr 2 i Värmlandsbro socken av Värmlands län, må med en areal av 1.91 hektar försäljas till förre kronojägaren Carl Johan Dunér för en köpeskilling av 4,600 kronor under villkor, *att* lägenheten försäljes med tillträdesrätt räknad från den 14 mars 1936, *att* köparen skall gälda kostnaderna för lägenhetens avstyckning med 75 kronor, *att* endast kronoegendomen tillhöriga byggnader och anläggningar ingå i försäljningen, *att* följande kronan tillhöriga inventarier, nämligen en kustospruta, två brandhinkar, en brandstege, en läktstege och en brandhake ingå i försäljningen, *att* lägenheten försäljes i befintligt skick, *att* varken kronan eller köparen i egenskap av

hyresgäst skall äga att framställa några ersättningsanspråk på grund av gällande hyresavtal, med undantag dock för tilläventyrs oguldna avgälder och skatter, att innehavare av överfastigheten med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att hava desamma kvarstående utan rätt för köparen till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur, att bestämmelserna i förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. skola i tillämpliga delar gälla samt att köpeskillingen sålunda skall erläggas enligt 21 § och 22 § B nämnda förordning; samt

18) att av fastigheterna Lill-Laver 1¹ och Storfors 4¹ under kronoparken Storfors i Älvsby socken av Norrbottens län ett visst område jämte därå belägna utmål nr 1—7, omfattande en areal av tillsammans omkring 460.91 hektar och med grön kant angivet å en av skogtaxatorn J. Mård år 1935 upprättad karta, må försäljas till Bolidens gruvaktiebolag mot en köpeskillning av 74,400 kronor att tillgodoföras statens domäners fond samt under villkor i övrigt, att köpeskillingen erlægges till domänstyrelsen, som har att, så snart köpeskillingen erlagts, å området utfärda köpebrev, att området av köparen tillträdes vid köpeskillingens erläggande, att området överlåtes i det skick, vari det vid tillträdet befinnes, att i köpet ingå å området befintliga, kronan tillhöriga byggnader, att i köpet ej ingår kronan tillkommande jordägarandel vare sig i de av köparen inmutade mineralfyndigheter inom utmålen Laver nr 1—7 eller i mineralfyndigheter, som framdeles kunna komma att påträffas inom det till försäljning avsedda området, dock att bolaget fritages från ansvar för denna bestämmelses respekterande i vad gäller från bolaget eventuellt framdeles vidareförsålda områden, för så vitt i försäljningsavtalet ett motsvarande förbehåll intagits, att i köpet ej ingå å området utstämplade träd, att sagda träd må avgiftsfritt kvarstå till den 1 juli 1937, vilken dag desamma skola vara avverkade och bortforslade från området, att kronan förbehålles rätt att fritt begagna å området befintliga basvägar och andra vägar ävensom att för transport av skogsprodukter taga erforderliga vägar över området, att kronan av köparen erhåller skälig ersättning för skada, som genom anordningar för slamuppsamling i en genom området flytande bäck m. m. kan komma att förorsakas kronans egendom, att köparen är skyl-

dig att öppethålla inom området befintliga diken och bäckar, vilka utgöra avlopp för verkställda dräneringar å i kronans ägo bibehållen mark, eller vidtaga andra anordningar, allt i sådan omfattning att nöjaktig dränering av ovanför liggande kronomark möjliggöres, *samt att* köparen respekterar ett den 2 september 1935 upprättat avtal, varigenom jakträtten å den del av kronoparken Storfors, varå området är beläget, utarrenderats till den 16 maj 1936, i vad berörda avtal avser saluområdet.

Stockholm den 24 mars 1936.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 40.